

**การพัฒนาชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรม
การท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิหาร**
**The Development of Knowledge Packages and Communication
Courses on Tourism Activities of PhraThat Phnom
and the Satellite PhraThats**

ศตพล ใจสบาย
Sataphol Jaisabai

Article History

Receive: May 13, 2024

Revised: August 6, 2024

Accepted: August 6, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิหารและหาประสิทธิภาพชุดความรู้และหลักสูตรดังกล่าวตามเกณฑ์ 80/80 ศึกษาผลของชุดความรู้และหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นที่มีต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ และศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิหาร กลุ่มเป้าหมายได้แก่ พ่อค้าแม่ค้า พระภิกษุสามเณรวัดพระธาตุพนม มัคคุเทศก์ท้องถิ่น และนิสิตที่สนใจ จำนวน 30 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิหารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งความรู้ที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างบุคคลที่เกี่ยวข้อง แบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดความรู้และหลักสูตร ซึ่งแบบทดสอบและแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.89 โดยใช้สูตรการหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 สำหรับชุดความรู้และหลักสูตรตามเกณฑ์ 80/80 ใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสถิติทดสอบที (Dependent Sample T-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของชุดความรู้และหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิหาร มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.73/83.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2) คะแนนทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อการใช้ชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิหารในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$, S.D. =0.25)

คำสำคัญ : ชุดความรู้ ; หลักสูตรการสื่อสาร ; กิจกรรมการท่องเที่ยว ; พระธาตุพนม ; พระธาตุบิหาร

ABSTRACT

The objectives of this research were to develop a knowledge package and communication courses on tourism activities of PhraThat Phanom and the satellite Phra Thats, examine the efficiency of a knowledge package and curriculum according to the 80/80 criteria, study the effects of the knowledge package and communication courses on the trainees' English listening and speaking ability and study the trainees' satisfaction towards the knowledge package and communication courses on tourism activities of PhraThat Phanom and the satellite PhraThats. The target population consisted of 30 participants, including merchants, monks, novices, local tour guides, and interested students. The data collection tools included a knowledge package and communication courses on the tourism activities of Phra That Phanom and the satellite Phra Thats that constructed by the researcher using relevant information from the literature and a non-structured interview, an English listening and speaking test, and a satisfaction questionnaire with Cronbach's alpha reliability coefficients of 0.89 using the efficiency and effectiveness evaluation based on the E_1/E_2 formula. The statistics used in this research were percentage, frequency, average, and standard deviation, and hypothesis testing was conducted using a dependent sample T-test. The results revealed that 1) the efficiency of the knowledge package and communication courses were 81.73/83.50, which met the criteria of 80/80. 2) The posttest scores were significantly higher than the pretest scores at the statistical significance level of .05, and 3) the trainees showed a high level of satisfaction towards the knowledge package and communication courses on tourism activities of PhraThat Phanom and the satellite PhraThats ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.25)

Keywords : Knowledge Package ; Communication Courses ; Tourism Activities ; PhraThat Phanom ; Satellite PhraThats

บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่นานาชาติใช้เป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารท่ามกลางบริบทของกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกปัจจุบัน ซึ่งภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ และองค์ความรู้สมัยใหม่ การรวมตัวกันของ ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งมีกฎบัตรอาเซียน (Association of Southeast Asian Nations, 2007) โดยข้อที่34 ได้บัญญัติไว้ว่า The Working Language of ASEAN Shall be English คือ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาการทำงานของประชาคมอาเซียน ดังนั้น ประเทศไทยทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมถึงสถาบันทางการศึกษาทุกระดับจึงควรจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะทางภาษาอังกฤษเพื่อการดำรงชีวิต การศึกษา การประกอบอาชีพ และการเผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรม วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนในสังคมไทยมาตั้งแต่อดีต อิทธิพลของพุทธศาสนา เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดวิถีชีวิตของชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นแหล่งที่รวบรวมงานศิลปะวิทยาการและความรู้มากมายหลายสาขา ตลอดจนเป็นแหล่งรวมของศิลปกรรมที่มีค่า เช่น พระธาตุ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และจิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งงานศิลปกรรมต่างๆ เหล่านี้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าและเป็นเสมือนเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทย ปัจจุบันวัดมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมคือ การเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนสถานที่สำคัญ เพราะภายในวัดประกอบไปด้วยศิลปวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นอารยธรรมและความเจริญของชาติอันเป็นแหล่งรวม ที่สามารถศึกษาย้อนกลับได้ในด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม ศิลปกรรม สถาปัตยกรรมรวมทั้งการเชื่อมโยงความเป็นมาของวัฒนธรรมกับชุมชน และการตั้งถิ่นฐานของชุมชน นอกจากนี้วัดยังเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่สวยงาม สงบ ตามหลักพระพุทธศาสนา

จังหวัดนครพนม เป็นเมืองรองชั้นนำทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเป็นจังหวัดเล็กๆ มีทั้งหมด 12 อำเภอ มีพระธาตุพนมซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ประชาชนทั่วไปได้มาสักการะบูชาเป็นจำนวนมาก ทางจังหวัดนครพนมและคณะกรรมการได้มีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การดำเนินงานเพื่อขอขึ้นทะเบียนพระธาตุพนมเป็นมรดกโลก เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2560 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กระทรวงวัฒนธรรมนำเสนอพระธาตุพนมเข้าสู่บัญชีเบื้องต้น (Tentative List) ไปที่ยูเนสโก

เพื่อนำเสนอเป็นแหล่งมรดกโลก และวันที่ 12 กรกฎาคม 2560 ที่ประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญ ครั้งที่ 41 ณ เมืองคราคุฟ ประเทศโปแลนด์ มีมติเห็นชอบให้บรรจุพระธาตุพนมในบัญชีรายชื่อเบื้องต้นของศูนย์มรดกโลก องค์การยูเนสโก (Meeting of the Strategy Driving Committee to Register PhraThat Phanom as a World Heritage Site, 2023) ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญการขึ้นทะเบียนพระธาตุพนมเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม และความจำเป็นในการพัฒนาชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิรวาร เพื่อยกระดับคุณภาพกำลังคนด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนม โดยพัฒนาชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิรวารในการพัฒนาชุมชนให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษการสื่อสารและท่องเที่ยวภายในพระธาตุพนมและพระธาตุบิรวาร จังหวัดนครพนม เพื่อรองรับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการขับเคลื่อนพระธาตุพนมกับการเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิรวาร และหาประสิทธิภาพชุดความรู้และหลักสูตรดังกล่าวตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาผลของชุดความรู้และหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นที่มีต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิรวาร

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับชุดความรู้และหลักสูตร

ชุดความรู้หรือชุดการเรียนรู้ มาจากคำว่า Instructional Packages หรือ Learning Packages หรือเรียกว่าชุดการเรียนรู้เดิมใช้คำว่า ชุดการสอน เพราะเป็นสื่อที่นำมาใช้เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา แต่ต่อมาแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นนักการศึกษาจึงเปลี่ยนมาใช้คำว่า ชุดการเรียนรู้ หรือชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีนักวิชาการหลายคนได้ให้ความหมายไว้ และสามารถสังเคราะห์ความหมายชุดความรู้ ชุดการเรียนรู้ หรือชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ดังนี้

ชุดความรู้ ชุดการเรียนรู้ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง นวัตกรรมทางการศึกษาที่จัดทำขึ้น โดยการนำสื่อการเรียนการสอนหลายอย่างประกอบกันจัดเข้าไว้ด้วยกันเป็นชุด (Package) เรียกว่าสื่อประสม (Multi Media) (Srisa-ard, 2004) มาผสมผสานกันอย่างเป็นระบบ และ (Brahmawong, 2013 ; Tawee, 2022) สื่อผสมที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับหัวข้อเนื้อหาและวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แก้ปัญหาด้วยตนเองตามสติปัญญา ความสามารถและความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล มีอิสระในการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยครูต้องเป็นผู้วางแผนกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์การเรียนรู้ สิ่งที่ต้องการ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยครูมีหน้าที่แนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

ชุดความรู้และหลักสูตรสู่การปฏิบัติ (Sittisomboon, 2020a ; Kaewurai, 2021) ได้เสนอไว้และสามารถศึกษากระบวนการพัฒนาหลักสูตรสู่การประยุกต์ใช้ ได้ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นการวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน จะวิเคราะห์ปรัชญาการศึกษา จิตวิทยาการเรียนรู้ ผู้เรียน สังคมและเนื้อหาความรู้ ในการวิเคราะห์ปรัชญาการศึกษาและจิตวิทยาการเรียนรู้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดของนักปรัชญาและนักจิตวิทยาแล้วนำแนวคิดเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร 2) ขั้นการร่างหลักสูตร จะต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานที่วิเคราะห์และรวบรวมได้ในขั้นที่ 1 มาเป็นแนวคิดและตัวชี้้นำในการกำหนด หลักการจะแสดงถึงปรัชญาและเป้าหมายของหลักสูตร ส่วนจุดมุ่งหมายจะบอกคุณลักษณะของผู้ที่เรียนจบตามหลักสูตรว่าจะมีความรู้ ทักษะ แนวคิด อะไรบ้าง มีเจตคติอย่างไร สามารถทำอะไรได้ และเป็นประโยชน์ต่อสังคมได้อย่างไร 3) ขั้นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร เป็นขั้นที่นำหลักสูตรที่ร่างเสร็จแล้วไปตรวจสอบ ซึ่งมีวิธีการตรวจสอบได้หลายวิธี เช่น การใช้รูปแบบการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร การตรวจสอบกับลักษณะของหลักสูตรที่ดี การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญหรือคณะกรรมการ หรือการวิเคราะห์แต่ละองค์ประกอบของหลักสูตรเพื่อพิจารณาความเหมาะสม เป็นต้น แล้วนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขร่างหลักสูตรให้ดีขึ้นเตรียมพร้อมที่จะนำไปใช้ 4) ขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นที่นำหลักสูตรที่ตรวจสอบคุณภาพและแก้ไขให้สมบูรณ์แล้วไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการต่างๆ ที่มั่นใจได้ว่าได้มีการใช้หลักสูตรอย่างเหมาะสม 5) ขั้นการประเมินหลักสูตร เป็นการตรวจสอบสัมฤทธิ์ของหลักสูตร

ทั้งโปรแกรมและประเมิน ทั้งแยกส่วนของหลักสูตรที่ละส่วน และประเมินโดยรวมด้วย เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงประสิทธิภาพของหลักสูตร

สรุปได้ว่า การพัฒนาชุดความรู้และหลักสูตร หมายถึง นวัตกรรมทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้นหรือวิธีการในการพัฒนาชุดความรู้และหลักสูตร หรือชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการใดๆ ที่มีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอน และมีความต่อเนื่องด้วยกระบวนการพัฒนาเพื่อให้เกิดการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์ความรู้ด้านชุดความรู้และหลักสูตร ควรมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการสร้างชุดความรู้และหลักสูตร 2) การยกร่างหรือสร้างชุดความรู้และหลักสูตร 3) การทดลองใช้ชุดความรู้และหลักสูตร และ 4) การประเมินผลการใช้ชุดความรู้และหลักสูตร

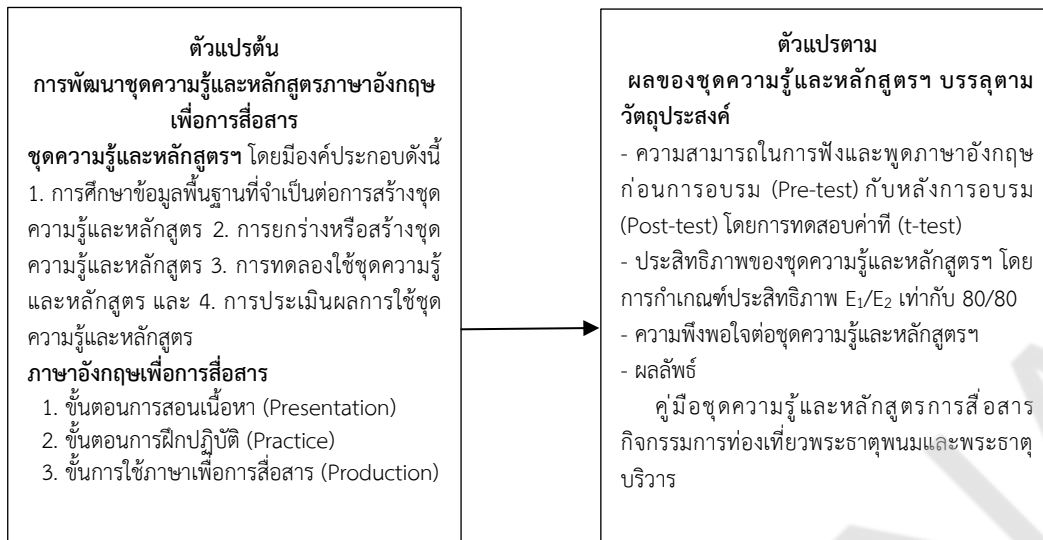
แนวคิดเกี่ยวกับภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อมุ่งเรียนภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างแท้จริง เป็นแนวคิด (Approach) มากกว่ารูปแบบวิธีการสอน (Method) ดังนั้น จึงอาจจะไม่มีรูปแบบการสอนที่เป็นสูตรสำเร็จในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่ใช้หลัก (Richards, 2006) กล่าวคือ มีขั้นตอนการนำเสนอเนื้อหา การฝึกใช้และนำสิ่งที่เรียนและฝึกฝน มาผลิตภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสารเอง อย่างไรก็ตาม ขั้นตอนการเรียนการสอนที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้ 1) ขั้นนำเสนอเนื้อหา (Presentation or Introducing New Language) มักเริ่มจากทักษะในการสื่อสาร คือ การฟัง หรือ การอ่าน โดยครูจะนำเสนอเนื้อหาซึ่งมีบริบท หรือสถานการณ์กำกับอยู่ด้วย โดยใช้ภาพ การเล่าเรื่องให้ฟัง หรือการอ่านให้ฟัง เนื้อหาที่สอนนั้น ควรมีทั้งคำศัพท์ และโครงสร้างที่เคยเรียนมาแล้ว และเนื้อหาที่จะนำเสนอใหม่แก่ผู้อบรม สามารถเข้าใจเรื่องราวที่เรียนได้บ้าง จากนั้นผู้วิจัยจะกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยการใช้คำถามซึ่งไม่ได้เจาะจงรายละเอียดของเรื่องราวมากนักเพื่อให้ผู้อบรมเกิดความสนใจ และมีส่วนร่วมแล้วจึงนำเสนอคำศัพท์ใหม่ด้วยบัตรคำ รูปภาพ ของจริง และนำเสนอโครงสร้างด้วยแถบประโยคหรือตาราง 2) ขั้นการฝึก (Practice/Controlled Practice) ผู้วิจัยเป็นผู้นำการฝึก โดยเน้นความถูกต้องของเนื้อหาภาษาเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้อบรมทำความเข้าใจความหมาย และวิธีการใช้รูปแบบภาษานั้นๆ การฝึกในขั้นตอนนี้จะเป็นการฝึกซ้ำๆ ตามตัวอย่าง หรือการฝึกแบบควบคุม ซึ่งผู้วิจัยต้องพยายามให้ผู้อบรมได้ฝึกอย่างทั่วถึง อาจให้ฝึกเป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็ก เป็นคู่ หรือฝึกเดี่ยว แต่ต้องมีข้อมูลย้อนกลับให้ผู้อบรมได้ทราบว่าการออกเสียง ความเข้าใจ การตอบคำถามของผู้อบรมนั้น ประสบความสำเร็จหรือไม่และต้องมีการปรับปรุงแก้ไขส่วนใดบ้าง 3) ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production/Free Practice) ผู้วิจัยสามารถทำได้โดยการกำหนดสถานการณ์ในการใช้ภาษาขึ้นใหม่แก่ผู้อบรม และเปิดโอกาสให้ผู้อบรมใช้ภาษาได้อย่างอิสระ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ที่ได้จากการฝึกแบบควบคุมตามขั้นตอนที่ 2 มาประยุกต์ใช้ให้เหมือนกับลักษณะของการใช้ภาษาสื่อสารจริง ขั้นตอนนี้ถือว่าสำคัญมาก (Donkaewbua, 2015) เพราะผู้อบรมจะได้ใช้ความสามารถในการถ่ายโอนความรู้จากสิ่งที่ได้ศึกษามาแล้วสู่สิ่งที่ต้องการสื่อสารให้ผู้อบรมเกิดความต้องการ หรืออยากที่จะสื่อสารเพื่อหาข้อมูลที่ตนเองยังไม่ทราบ โดยมีทางเลือกที่จะสื่อสารด้วยเนื้อหา หรือรูปแบบภาษาที่พิจารณาแล้วว่ามีความเหมาะสม และในการฝึกภาษาต้องมีข้อมูลย้อนกลับให้ผู้อบรมได้ทราบผลการปฏิบัติหรือผลการเรียนรู้ของผู้อบรมเอง กิจกรรมที่อาจทำได้เพื่อใช้ภาษาอย่างอิสระนี้ เช่น การให้ใบงานที่ต้องการได้ข้อมูลเพิ่มเติม การแสดงบทบาทสมมติ หรือรายงานภายในกลุ่มย่อย

สรุปได้ว่า ทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เป็นทักษะที่มีความสำคัญสำหรับภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ทักษะอื่นๆ และต้องจัดให้ผู้อบรมได้ฝึกฝนทักษะนี้อย่างเพียงพอจนเกิดความชำนาญ การจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้อบรมตื่นตัว สนใจในการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษในการพูดให้มากที่สุด เน้นบรรยากาศการอบรมให้มีความสุข สนุกสนาน ไม่ก่อให้เกิดความเครียด และในขณะที่ผู้สอนจะต้องช่วยเหลือให้ผู้อบรมเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษา เนื่องจากทักษะการฟังและการพูดเป็นทักษะที่สำคัญในการติดต่อสื่อสาร ดังนั้น ทักษะทั้งสองจึงมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารกับชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาเพื่อท่องเที่ยวพระธาตุพนม จึงเป็นการอบรมให้ชุมชนเป้าหมายให้มีความรู้ความสามารถการสื่อสาร ติดต่อกับเกิดความเข้าใจ จึงควรพัฒนาทักษะทั้งสองไปพร้อมๆ กัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบพัฒนาชุดความรู้และหลักสูตร (Srisa-ard, 2004, Brahmawong, 2013 ; Tawee, 2022), (Sittisomboon, 2020b ; Kaewurai, 2021) และภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Richards, 2006 ; Donkaewbua, 2015) มาพัฒนาเป็นกรอบงานวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นรูปแบบการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยเลือกใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) พ่อค้าแม่ค้าที่ขายของบริเวณหน้าวัดพระธาตุพนม 2) พระภิกษุ-สามเณร วัดพระธาตุพนม 3) มัคคุเทศก์ท้องถิ่น และ 4) นิสิตที่สนใจเข้าร่วมพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร จำนวน 30 รูป/คน ในการเลือกกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

1. อายุ ตั้งแต่ 21-51 ปีขึ้นไป
2. อาชีพ โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มพ่อค้าแม่ค้า พระภิกษุ-สามเณร วัดพระธาตุพนม มัคคุเทศก์ท้องถิ่น และนิสิตที่สนใจเข้าร่วมพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร
3. การศึกษา ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จนถึงระดับปริญญาตรี
4. กลุ่มคนที่มีความต้องการและสนใจในการพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ตลอดระยะเวลาการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นำชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบริวาร เพื่อหาประสิทธิภาพของกลุ่ม จำนวน 4 รูป/คน โดยทำการทดลองเป็นรายบุคคล 1:1 (One to One Tryout) ซึ่งประสิทธิภาพของการอบรมครั้งนี้คือ 79.50/78.13 ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยนำชุดความรู้และหลักสูตรฯ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมก่อนที่จะนำไปทดลองกับกลุ่มอื่นต่อไป และจากนั้นนำชุดความรู้และหลักสูตรฯ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพกับกลุ่ม จำนวน 8 รูป/คน โดยทำการทดลองเป็นกลุ่มเล็ก (Small Group Tryout) ซึ่งประสิทธิภาพของการอบรมครั้งนี้คือ 80.25/80.63 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการแก้ไขข้อบกพร่องของชุดความรู้และหลักสูตรฯ และนำไปใช้ทดลองภาคสนาม

- นำชุดความรู้และหลักสูตรฯ ที่ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง แล้วไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพกับกลุ่ม จำนวน 30 รูป/คน โดยทำการทดลองภาคสนาม (Field Tryout) ซึ่งประสิทธิภาพของการอบรมครั้งนี้คือ 81.73/83.50 จากผลการ

ทดลองในชั้นทดลองภาคสนามแสดงว่า ชุดความรู้และหลักสูตรฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ (Sittisomboon, 2020b) ตามเกณฑ์ 80/80 ผู้วิจัยจึงนำชุดความรู้และหลักสูตรฯ ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อทดลองจริง

2. แผนการอบรมโดยใช้ชุดความรู้และหลักสูตรฯ ซึ่งแผนการอบรมมีขั้นตอนตามกระบวนการ 3Ps ได้แก่ 1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Presentation) เป็นขั้นตอนที่ให้ความรู้ใหม่ ๆ แต่ละชุดความรู้และหลักสูตรฯ แก่ผู้เข้าอบรม 2. ขั้นฝึก (Practice) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เข้าอบรมทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการฝึกผู้เข้ารับการอบรม และ 3. ขั้นนำไปใช้ (Production) เป็นขั้นตอนที่ผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้ที่ได้รับ และได้ฝึกการทำกิจกรรมมาแล้ว นำไปใช้จริงโดยจำลองสถานการณ์ และนำแผนการอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษทั้ง 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษจะนำมาใช้ทดสอบผู้เข้ารับการอบรม 2 ครั้ง โดยครั้งที่หนึ่งเป็นการทดสอบผู้เข้ารับการอบรมด้านความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษก่อนอบรม และครั้งที่สองเป็นการทดสอบด้านความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียน จำนวน 30 รูป/คน ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบด้านความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษให้ครอบคลุมเนื้อหา ซึ่งแบบทดสอบนี้มี จำนวน 30 ข้อ และนำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อตรวจสอบหาค่าความยากง่าย (p) = 0.22-0.78 และค่าอำนาจจำแนก (r) = 0.21-0.78 และนำแบบทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ จำนวน 30 ข้อ โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson Procedure ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 (Prasertsin, 2020)

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อชุดความรู้และหลักสูตรฯ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ สอบถามข้อมูล 5 ด้านคือ ด้านชุดความรู้และหลักสูตรฯ ด้านวิทยากร ด้านการจัดการอบรม ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล และนำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า ได้ค่าเท่ากับ 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามความพึงพอใจไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 30 รูป/คน และนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Tangdhanakanond, 2020) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แบบแอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการอบรมชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบวร โดยผู้วิจัยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม 2565-เดือนมีนาคม 2567 ประกอบด้วย 4 ระยะ มีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดความรู้และหลักสูตรฯ ได้แก่ การพัฒนาชุดความรู้และหลักสูตรฯ การหาประสิทธิภาพและการประเมินชุดความรู้และหลักสูตรฯ หลักการภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารความพึงพอใจต่อชุดความรู้และหลักสูตรฯ นำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดความรู้และหลักสูตรฯ 2) การพัฒนาชุดความรู้และหลักสูตรฯ ดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบไว้ ดังนี้ (1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการสร้างชุดความรู้และหลักสูตร (2) การยกย่องหรือสร้างชุดความรู้และหลักสูตร (3) การทดลองใช้ชุดความรู้และหลักสูตร และ (4) การประเมินผลการใช้ชุดความรู้และหลักสูตร 3) การหาประสิทธิภาพของชุดความรู้และหลักสูตรฯ นำชุดความรู้และหลักสูตรฯ ที่สร้างขึ้น และ 4) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดความรู้และหลักสูตรฯ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านชุดความรู้และหลักสูตรฯ ด้านวิทยากร ด้านการจัดการอบรม ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นพร้อมแบบประเมินความสอดคล้องและถูกต้องเหมาะสมไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ระยะที่ 2 การหาประสิทธิภาพและผลของชุดความรู้และหลักสูตรฯ และศึกษาความพึงพอใจต่อชุดความรู้และหลักสูตรฯ สำหรับกลุ่มพ่อค้าแม่ค้า พระภิกษุ-สามเณรวัดพระธาตุพนม มัคคุเทศก์ท้องถิ่น และนิสิตที่สนใจ ผู้วิจัยนำชุดความรู้และหลักสูตรฯ ที่ผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ไปใช้อบรมกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างสำหรับทดลองหาประสิทธิภาพ โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยประเมินก่อนเริ่มการอบรมด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ จำนวน 30 ข้อ จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการอบรมด้วยชุดความรู้และหลักสูตรฯ จำนวน 3 ชุด ประกอบด้วย

- 1.1 ชุดความรู้และหลักสูตรที่ 1 การทักทายและการแนะนำตัวเอง (2 ชั่วโมง)
- 1.2 ชุดความรู้และหลักสูตรที่ 2 พระธาตุพนมกับพระธาตุบวร (1. พระธาตุพนม 2. พระธาตุเรณู 3. พระธาตุศรีคุณ 4. พระธาตุมหาชัย 5. พระธาตุประสิทธิ์ 6. พระธาตุท่าอุเทน 7. พระธาตุนคร) (14 ชั่วโมง)

1.3 ชุดความรู้และหลักสูตรที่ 3 การสอบถามและบอกเส้นทางสถานที่ท่องเที่ยวบริเวณธาตุพนม (4 ชั่วโมง) เมื่ออบรมเสร็จแล้ว ผู้วิจัยประเมินหลังการอบรมด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ จำนวน 30 ข้อ และให้ผู้เข้ารับการอบรมทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดความรู้และหลักสูตรฯ การอบรมใช้เวลาจำนวน 20 ชั่วโมง

2. นำคะแนนจากการอบรมมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิหาร

ระยะที่ 3 หลังการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการอบรมกับกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ จำนวน 30 ข้อ และให้ผู้เข้ารับการอบรมทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดความรู้และหลักสูตรฯ หลังเสร็จสิ้นการทดลอง และรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ

ระยะที่ 4 การติดตามผล และนำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานวิจัยทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน และรวบรวมข้อมูล สรุปและอภิปรายผลการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการพัฒนาชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิหาร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ (Sittisomborn, 2020a) ตามเกณฑ์ 80/80 จากสูตร E_1/E_2

2. วิเคราะห์ผลของชุดความรู้และหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นที่มีต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ก่อนและหลังการอบรม โดยใช้ชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิหาร ใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Samples (Panarach, 2021)

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิหาร โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิหาร ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การพัฒนาชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิหาร มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	ร้อยละ	ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2
ทดสอบระหว่างการอบรม	30	50	1,226	81.73	81.73
ทดสอบหลังการอบรม	30	50	1,002	83.50	83.50

จากตารางที่ 1 พบว่า การพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิหาร มีค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 81.73 และหลังการจัดการอบรม มีค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 83.50 สรุปได้ว่า มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.73/83.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 และได้นำชุดความรู้และหลักสูตรฯ ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการอบรม โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นตอนการสอนเนื้อหา (Presentation) 2) ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ (Practice) 3) ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production) และสรุปร่วมกัน ส่งผลให้คะแนนหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Kongchai, 2021) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับลูกเรือมัคคุเทศก์ตามแนวคิดการใช้บริบทเป็นฐานการเรียนรู้ร่วมกัน และการเสริมต่อการเรียนรู้ พบว่าความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษ หลังอบรมสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้เท่ากับ 81.28 และความพึงพอใจของลูกเรือมัคคุเทศก์ต่อหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = .55) และแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิหาร มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์สอดคล้องกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้คือ 80/80 สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการอบรมได้

2. ผลของชุดความรู้และหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นที่มีต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบรีวาร ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลของชุดความรู้และหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นที่มีต่อความสามารถด้านการพูดและการฟังภาษาอังกฤษ ก่อนการอบรมและหลังการอบรม โดยชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบรีวาร

การทดสอบ	จำนวนผู้อบรม	คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ก่อนการอบรม	30	30	16.27	4.05	8.70*	.05
หลังการอบรม	30	30	20.27	3.38		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการใช้ชุดความรู้และหลักสูตรฯ เท่ากับ ($\bar{X}=16.27$, S.D.=4.05) และคะแนนหลังการใช้ชุดความรู้และหลักสูตรฯ เท่ากับ ($\bar{X}=20.27$, S.D.=3.38) ค่าสถิติ t เท่ากับ 8.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig =0.00 < 0.05) ทั้งนี้จากการอบรมด้วยชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบรีวาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Pimsin & Janghan, 2023) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถ ด้านการฟังและด้านการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) ที่ส่งเสริมความสามารถ ด้านการฟัง และด้านการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 78.33/79.52 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (75/75) ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผ่านร้อยละ 79.30 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 75 ด้านการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผ่านร้อยละ 80 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.77$, S.D.=0.38)

3. ผลความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบรีวาร ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบรีวาร

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านชุดความรู้และหลักสูตร			
1. เนื้อหาที่อบรมมีความเหมาะสม	4.13	0.63	มาก
2. จำนวนชั่วโมงที่เข้าอบรมในแต่ละครั้งมีความเหมาะสม	4.30	0.71	มาก
3. เนื้อหา มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้รับการอบรม	4.13	0.63	มาก
ด้านวิทยากร			
4. อาจารย์วิทยากรมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหา	4.43	0.57	มาก
5. อาจารย์วิทยากรให้ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในกิจกรรม	4.43	0.57	มาก
6. อาจารย์วิทยากรมีวิธีการที่หลากหลายการอบรม	4.60	0.56	มากที่สุด
ด้านการจัดการอบรม			
7. การจัดกิจกรรมการอบรมที่เน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในกิจกรรม	4.70	0.47	มากที่สุด
8. กิจกรรมการอบรมส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทั้งการฟัง-การพูดภาษาอังกฤษ	4.53	0.57	มากที่สุด
9. กิจกรรมการอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.80	0.41	มากที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้			
10. สื่อการเรียนรู้สร้างความสนใจ กระตุ้นให้เกิดการสนใจในเรื่องราวที่ต้องศึกษา	4.70	0.47	มากที่สุด
11. สื่อและแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องอบรมทำให้เรียนอย่างสนุกสนาน	4.73	0.45	มากที่สุด
12. สื่อและแหล่งเรียนรู้ และสถานการณ์จริง สถานการณ์จำลอง ทำให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของภาษาอังกฤษ	4.47	0.51	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล			
13. การประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้อบรม	4.47	0.51	มาก
14. ผู้เข้ารับการอบรมพึงพอใจกับวิธีการวัดและประเมินผล	4.63	0.49	มากที่สุด
15. วิธีการประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์และกิจกรรมการอบรม	4.13	0.57	มาก
รวม	4.48	0.25	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า โดยภาพรวม ความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบรีวาร อยู่ในระดับพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านชุดความรู้และหลักสูตรฯ จำนวนชั่วโมงที่เข้าอบรมในแต่ละครั้งมีความเหมาะสม มีความพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.30, S.D. = 0.71) และรองลงมา เนื้อหาที่อบรมมีความเหมาะสม และเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เข้ารับการอบรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.13, S.D. = 0.63) ตามลำดับ ด้านวิทยากร อาจารย์วิทยากรมีวิธีการที่หลากหลาย การอบรม มีความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.56) และรองลงมา อาจารย์วิทยากรให้ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.57) ตามลำดับ ด้านการจัดการอบรม กิจกรรมการอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.80, S.D. = 0.41) และรองลงมา การจัดกิจกรรมการอบรมที่เน้นให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.47) ตามลำดับ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องอบรมทำให้เรียนอย่างสนุกสนาน มีความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.73, S.D. = 0.45) และรองลงมา สื่อการเรียนรู้สร้างความสนใจ กระตุ้นให้เกิดการสนใจในเรื่องราวที่ต้องศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.47) ตามลำดับ ด้านการวัดและประเมินผล ผู้เข้ารับการอบรมพึงพอใจกับวิธีการวัดและประเมินผล มีความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.49) และรองลงมา การประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เข้ารับการอบรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.51) ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Kaewthammanukul, 2022) พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนแบบธรรมชาติภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.63) และผู้รับการอบรมมีความรู้สึกชอบในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรม

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการพัฒนาชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบรีวาร มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.73/83.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 โดยพัฒนาชุดความรู้และหลักสูตรฯ มีองค์ประกอบดังนี้ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการสร้างชุดความรู้และหลักสูตร 2) การยกย่องหรือสร้างชุดความรู้และหลักสูตร 3) การทดลองใช้ชุดความรู้และหลักสูตร โดยใช้ขั้นตอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (1) ขั้นตอนการสอนเนื้อหา (Presentation) (2) ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ (Practice) (3) ขั้นตอนการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production) และสรุปร่วมกัน และ 4) การประเมินผลการใช้ชุดความรู้และหลักสูตร

2. ผลของชุดความรู้และหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นที่มีต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ผู้เข้ารับการอบรมหลังการอบรม สูงกว่าก่อนการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อการใช้ชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิหาร อยู่ในระดับมาก เนื่องจากอาจารย์วิทยากรมีวิธีการที่หลากหลายการอบรมมีการจัดกิจกรรมการอบรมที่เน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีกิจกรรมการอบรมส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทั้งการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ และมีกิจกรรมการอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิหารที่สามารถนำไปเป็นตัวอย่างในการพัฒนาชุดความรู้และหลักสูตรฯ ในสถานศึกษาทุกระดับ
2. ผู้เข้ารับการอบรมมีผลการอบรมสูงขึ้น และมีความพึงพอใจต่อชุดความรู้และหลักสูตรฯ และมีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้ที่จะนำชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมฯ ไปใช้ควรศึกษารายละเอียดของชุดความรู้และหลักสูตรฯ ให้ชัดเจน และ/หรือปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่นั้นๆ
2. ถ้าผู้เข้ารับการอบรมมีความแตกต่างกัน ควรคำนึงถึงหลักการเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้บุคคลมีเอกลักษณ์ของตน โดยผู้สอนนั้นควรเป็นบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์และความอดทนที่ดี เข้าใจธรรมชาติของทุกกลุ่ม เปิดกว้างรับความคิดเห็น
3. วิทยากรผู้อบรม หรือผู้สอนควรเก็บความรู้สึกลูกที่มากกระทบ เช่น ความไม่เข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของผู้เข้าอบรมในช่วงแรกๆ เป็นต้น ผู้สอนควรสร้างแรงจูงใจ กระตุ้นผู้เข้าอบรมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้สามารถพัฒนาตนเองได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาชุดความรู้และหลักสูตรการสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวพระธาตุพนมและพระธาตุบิหารโดยติดตามผลเป็นระยะและต่อเนื่องเพื่อให้เห็นความเปลี่ยนแปลงในเชิงการพัฒนาของชุมชนในด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
2. ควรพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้ครบทั้ง 4 ทักษะ เน้นการต้อนรับและแนะนำนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวบริเวณพระธาตุพนม หรือบริบทอื่นๆ ได้จริงและเนื้อหาที่นำมาใช้ในการพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับบริบทชุมชนให้มากที่สุด
3. ควรสร้างสื่อนวัตกรรมในรูปแบบอื่นๆ ในการพัฒนาความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และเพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจในการเรียนรู้ได้มากยิ่งขึ้น

ข้อจำกัดการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย กลุ่มเป้าหมาย มี 4 กลุ่ม ได้แก่ พ่อค้าแม่ค้า ที่ขายของบริเวณหน้าวัดพระธาตุพนม พระภิกษุสามเณร วัดพระธาตุพนม มัคคุเทศก์ท้องถิ่น และนิสิตที่สนใจเข้าร่วมพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร เป็นกลุ่มคนที่มีความต้องการและเต็มใจในการพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ตลอดระยะเวลาการวิจัย และมีความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

References

- Association of Southeast Asian Nations. (2007). *The Charter of the Association of Southeast Asian Nations*. Jakarta : ASEAN Secretariat.
- Brahmawong, C. (2013). *Testing the Effectiveness of Media or Teaching Packages*. *Silpakorn Education Journal Research*, 5(1),7-20.

- Donkaewbua, S. (2015). *Linguistics for English Teachers*. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Kaewthammanukul, P. (2022). *A Development of English Listening and Speaking Skills through Natural Approach for Grade 9 Students*. Naresuan University, Phitsanulok, Thailand.
- Kaewurai, W. (2021). *Curriculum Development from Theory to Practice*. Phitsanulok : Naresuan University Press.
- Kongchai, I. (2021). *Development of Training Curriculum to Enhance English Listening and Speaking Ability for Cultural Tourism for Guide Scouts Based on Context-Based Learning Collaborative Learning and Scaffolding*. Sakon Nakhon Rajabhat University, Sakon Nakhon, Thailand.
- Meeting of the strategy driving committee to register Phra That Phanom as a World Heritage Site. (2023). *Process for requesting registration of Phra That Phanom as a World Heritage Site*. No.3/2566, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, NakhonPhanom Buddhist College.
- Panarach, Y. (2021). *Statistics for Educational Research*. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Pimsin, J. & Janghan, S. (2023). The Development of the Communicative English Listening and Speaking Competencies by Using Simulation Tactic for Pratomsuksa 5 Students. *Journal of MahaSarakhm Rajabhat University*, 17(1),127-138.
- Prasertsin, U. (2020). *Research Instruments in Education and Social Sciences*. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Richards, C. (2006). *Communicative Language Teaching Today*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sittisomboon, M. (2020a). *Curriculum Development Concepts and Applications*. (2nd ed). PhraNakhon Si Ayutthaya: Mahachulalongkornrajavidyalaya Printing.
- Sittisomboon, M. (2020b). *Research Methodology in Curriculum*. (2nded). PhraNakhon Si Ayutthaya : Mahachulalongkornrajavidyalaya Printing.
- Srisa-ard, B. (2004). *Teaching development*. Bangkok : Suviriyasas.
- Tangdhanakanond, K. (2020). *Measuring and Evaluating Practical Skills*. (3rd ed). Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Tawee, S. (2022). *Development of Reading Comprehension Learning Package Based on Balanced Literacy Approach for Elementary Students*. Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Garaparap, P. (2021). *Development of Learning Activities Based On Brain-Based Learning (BBL) With Motion Graphic to Enhance Reading and Spelling of Students In Pratom 2 (Unpublished master's thesis)*. Silpakorn University, Bangkok, Thailand.